

Förvaltningsplan för älg inom Gävleborgs älgförvaltningsområden

Uppdaterad 2021

Länsstyrelsen Gävleborg

Rapport 2021:7

ISSN: 0284:5954

Författare: Länsstyrelsen Gävleborg

Illustration omslag: Jonas Lundin

Innehållsförteckning

Inledning	5
Bakgrund	6
Ekosystembaserad lokal förvaltning	6
Adaptiv förvaltning	8
Kunskap	9
Älgens biologi	9
Älgstammen.....	9
Älgens interaktioner med varg och björn	9
Samförvaltning av rovdjur och älg	9
Skogen	10
Fodertillgång och klövvilt	10
Trafik	10
Målsättningar	10
Älgstammen.....	10
Skogen	11
Trafik	11
Åtgärder	11
Rekommendationer för älgjakten.....	11
Förvaltningsstrategier	12
Kalvbeskattning	12
Tjurbeskattning.....	12
Beräkning av avskjutningsmål	12
Åtgärder för att nå uppsatta mål	13
Systematisk observation	14
Genomförande av inventeringar	14
Inventeringsplan för Gävleborgs län.....	14
Älgbetesinventering, ÄBIN.....	14
Spillningsinventering.....	14
Älgobs	14
Slaktvikter på kalv	15
Utvärdering	15
Älgdata	15
Uppföljning och samråd med viltförvaltningsdelegationen.....	15
Årliga samråd med angränsande län.....	16
Samråd inom älgförvaltningsområden	16

Att vara adaptiv under pågående jakt.....	16
Referenser	16
Bilaga 1. Riktlinjer för bidrag ur älgvårdsfonden	17
Allmänt.....	17
Bidrag till älginventeringar	17
Bidrag till skjutbanor	17
Regler för bidrag till älgskyttebanor	17
Bidrag övrigt	18
Bilaga 2. Karta över Gävleborgs läns inrättade älgförvaltningsområden.....	19
Bilaga 3. Inrättande av älgförvaltningsgrupper	20
Älgförvaltningsgrupper i Gävleborgs län.....	20
Bilaga 4. Aktörer och databaser.....	21
Aktörer inom älgförvaltningen.....	21
Länsstyrelsen	21
Viltförvaltningsdelegationen.....	21
Älgförvaltningsgrupper.....	21
Skogsstyrelsen	22
Naturvårdsverket	22
Nationella viltolycksrådet	22
Intresseorganisationer	22
Förvaltningsdomstolen	22
Databaser som berör älgförvaltningen	23
Rovbase	23
Skandobs	23
Viltdata	23
Bilaga 5. Hållpunkter för älgjaksåret	24
Bilaga 6. Älgstammens historiska utveckling i Gävleborgs län.....	26
Avskjutning	26
Slaktvikter på kalv.....	27
Bilaga 7. Beräkningsmodell vargpredation på älg	28
Bilaga 8. Riktlinjer för skydds jakt på älg.....	29
Regelverk	29
Ärendets gång	29

Inledning

Det nationella målet för älgförvaltningen är att skapa en älgstam av hög kvalitet i balans med betesresurserna. Förvaltningen ska präglas av en helhetssyn och ska därför också ta hänsyn till viktiga allmänna intressen som skogsbruk, älgens inverkan på biologisk mångfald, rovdjursförekomst samt motverkande av trafikolyckor. Älgen berikar upplevelsevärdet i skogen och som nationalsymbol är den viktig för turismnäringen. Älgjakt, som berör en stor del av befolkningen i Gävleborgs län, är en viktig källa till rekreation och gemenskap. Älgstammen utgör också en värdefull naturresurs som genererar en stor mängd kött av hög kvalitet.

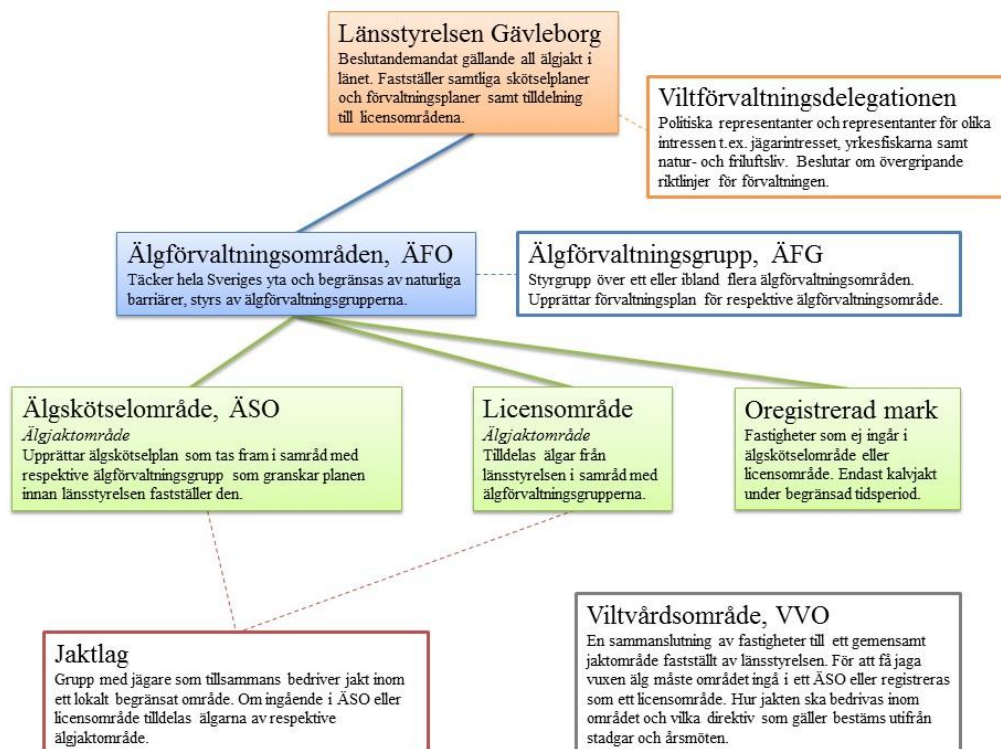
Syftet med dessa riktlinjer är att vara vägledande för den regionala förvaltningen av älg och därmed bidra till att uppsatta mål kan uppnås. För att på bästa sätt förverkliga detta ska förvaltningen vara anpassad till rådande lokala ekologiska förutsättningar samtidigt som den ska vara adaptiv, det vill säga anpassa sig till nya eller förändrade förhållanden. Dispositionen i detta dokument följer hörnstenarna inom adaptiv förvaltning: kunskap, målsättning, åtgärder, systematisk observation samt utvärdering.

Dessa riktlinjer har utarbetats av Länsstyrelsen i Gävleborg tillsammans med en arbetsgrupp med ledamöter från Gävleborgs viltförvaltningsdelegation samt företrädare för Skogsstyrelsen. Riktlinjerna godkändes slutgiltigt av viltförvaltningsdelegationen den 17 juni 2013. Riktlinjerna har efter beslut av viltförvaltningsdelegationen reviderats den 25 november 2016 och den 17 september 2021.

Bakgrund

Ekosystembaserad lokal förvaltning

Älgförvaltningen i länet sker på flera olika nivåer och inbegriper därmed ett flertal olika aktörer (se figur 1). Länsstyrelsen och viltförvaltningsdelegationen har det övergripande ansvaret för älgförvaltning inom länet. Älgförvaltningen finansieras genom intäkter i form av fällavgifter och avgifter för registrering av älgjaktområden. Intäkterna samlas i älgvårdsfonden, ur vilken det går att söka bidrag till olika åtgärder (bilaga 1).

Figur 1. Älgförvaltningen i länet bedrivs av flera aktörer vilket medför en rad olika begrepp. I figuren visas en schematisk bild över hur de olika aktörerna förhåller sig till varandra samt en kort beskrivning av aktörerna.

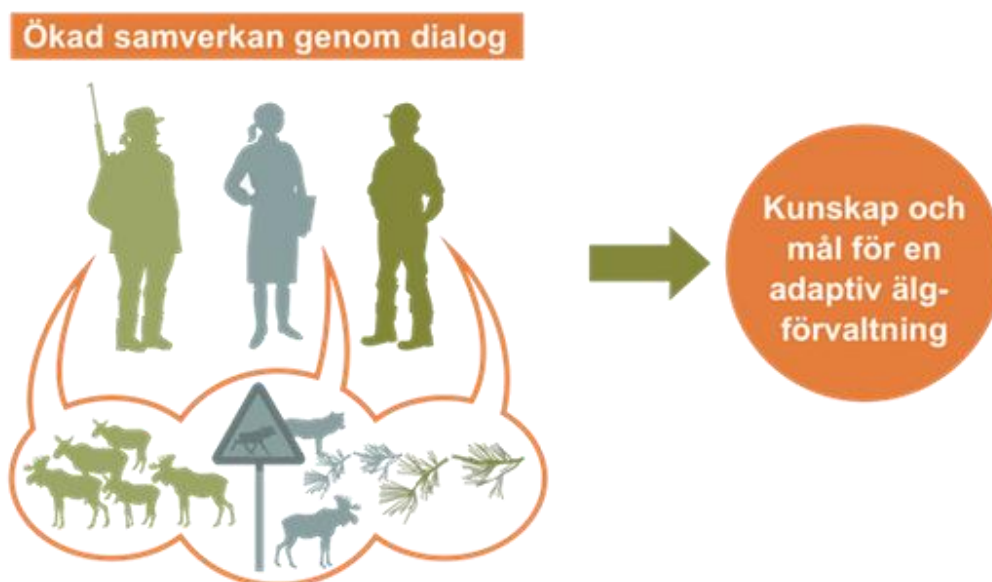
Gävleborgs län har delats in i älgförvaltningsområden utifrån geografiska barriärer såsom vägar, järnvägar, vattendrag etc. (se bilaga 2). Varje älgförvaltningsområde ska i huvudsak omfatta egna populationer av älg. Områdena är inrättade utan hinder av administrativa gränser som exempelvis länsgränser och dessa riktlinjer berör därför delar av angränsande län. Till varje älgförvaltningsområde finns en älgförvaltningsgrupp bestående av tre representanter vardera för markägareintresset och jägareintresset (bilaga 3).

Älgförvaltningsgruppens ansvar är att samordna älgförvaltningen inom respektive område, att sätta mål för älgstammen som harmoniserar med målen gällande skogsskador och trafikolyckor samt att föreslå en lämplig avskjutning för att uppnå dessa mål. Detta genomförs med stöd av riktlinjer och annat befintligt underlag, exempelvis genomförda inventeringar.

I Gävleborgs läns älgförvaltningsområden bedrivs älgjakten inom älgjaktområden (älgskötselområden och licensområden) samt på oregistrerad mark. Jakt efter vuxen älg får endast bedrivas inom älgjaktområden. Störst jaktareal finns inom älgskötselområdena. De ska bidra med viktig kunskap om den lokala älgstammen genom inventering, rapportering samt årliga samråd med älgförvaltningsgruppen.

Licensområdena tilldelas älgar av länsstyrelsen efter samråd med respektive älgförvaltningsgrupp. Vid jakt på oregistrerad mark får det under de fem första dagarna av jaktperioden fällas ett obegränsat antal kalvar.

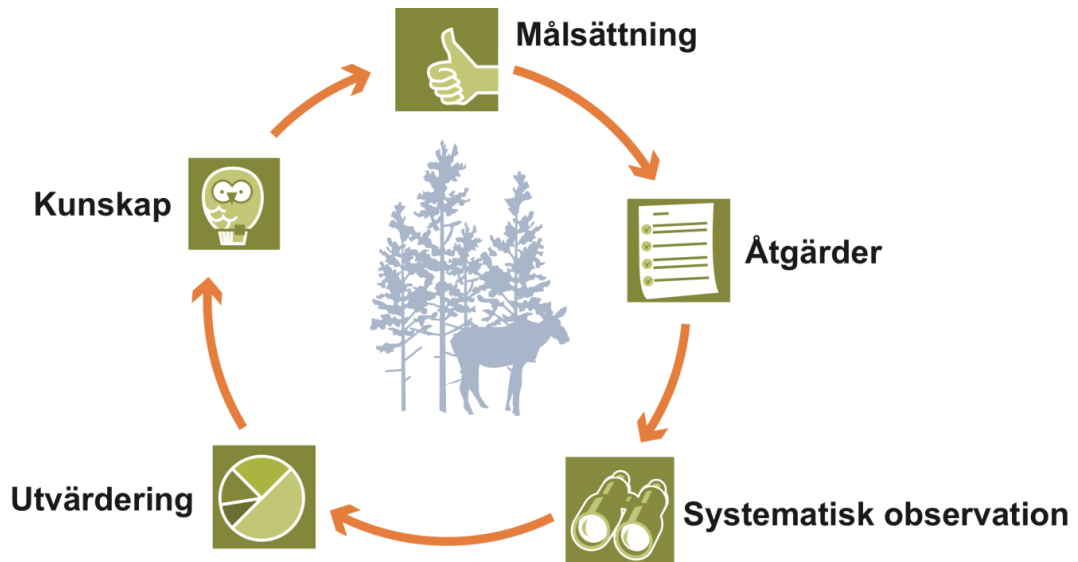
I Sverige är det markägaren som i grunden äger jakträtten. Motiverade och aktiva jägare är en viktig förutsättning för brukandet av skogen och ett fungerande älgförvaltningssystem. Sammantaget måste det finnas en god samverkan mellan alla de aktörer som påverkar älgstammen och förvaltningen samt att denna samverkan sker lokalt (figur 2). För mer info om aktörer som berör älgförvaltningen se bilaga 4.

Figur 2. En god samverkan mellan de aktörer som påverkar älgstammen och förvaltningen är en viktig förutsättning för brukandet av skogen och ett fungerande älgförvaltningssystem.

Adaptiv förvaltning

Skogen och skötseln av denna förändras kontinuerligt i likhet med älg- och rovdjurspopulationerna. Att anpassa sig till nya eller förändrade förhållanden innebär att förvaltningen är adaptiv. Huvudtankarna i adaptiv förvaltning illustreras oftast i form av en cirkel, som en pedagogisk process i flera steg (se figur 3).

Figur 3. Huvudtankarna i adaptiv förvaltning innefattar beståndsdelarna kunskap, mål, åtgärder, uppföljning och utvärdering.

Först tas *kunskap* om systemet fram, det vill säga hur stort det är, vilka arter det omfattar och vilken dynamik som finns. Utifrån detta sätts *mål* som i sin tur kräver att specifika åtgärder sätts in. *Åtgärder*na bör baseras på utgångsläget, vad som skall uppnås samt hur detta kan uppnås på bästa sätt. För att följa förändringarna krävs sedan systematisk observation samt pålitliga verktyg och modeller som kan bidra till detta.

Syftet med efterföljande utvärdering är att se om åtgärderna fått önskad effekt. Detta leder i de flesta fall till ny kunskap och vi är nu tillbaka på steg 1 i den ”adaptiva snurren”. Adaptiv förvaltning handlar alltså ytterst om att fånga upp, försöka förstå och förändra i en medveten och lärande process som sker kontinuerligt.

Det finns ett antal hållpunkter under älgjaksåret som är viktiga att följa (bilaga 5). Detta för att den adaptiva förvaltningen ska fungera utan dröjsmål.

Kunskap

Älgens biologi

För beskrivning av älgens biologi och mer information rörande älgförvaltning hänvisas till: adaptiv älgförvaltning - ett utbildningsmaterial (www.slu.se/sv/centrumbildningar-och-projekt/algforvaltning/).

Älgstammen

Den årliga älgjakten engagerar en stor allmänhet inom Gävleborgs 10 inrättade älgförvaltningsområden. Den totala arealen för dessa områden uppgår till ca 2,4 miljoner hektar. Hur utvecklingen sett ut i länet med avseende på avskjutning och slaktvikter på kalv presenteras i bilaga 6.

Älgens interaktioner med varg och björn

Gävleborg är ett av få län där Sveriges samtliga fem stora rovdjur är etablerade, det är björn och varg som interagerar direkt med älg. Länsstyrelserna har det regionala ansvaret för rovdjursinventeringar i länen och årligen sammanställs en rapport över inventeringarnas resultat. De stora rovdjuren ges ett starkt skydd både i nationell lagstiftning samt i Europeiska unionens regelverk.

Om den lokala älgstammen påverkas av ett uttag från varg och/eller björn kommer det möjliga jaktuttaget att bero av de lokala tätheterna av både älg och rovdjur. Vargar inom ett revir faller i princip samma antal älgar oberoende av antal individer i flocken (Sand m fl. 2011 a,b), vilket medför att det framför allt är älgtätheten i det lokala älgförvaltningsområdet som avgör det möjliga jaktuttagets storlek. I ett medelstort vargrevir på ca 100 000 hektar, där älgan är det huvudsakliga bytesdjuret, är det årliga uttaget ca 1,2 älgar per 1000 hektar (Sand m fl. 2011 a,b). Beräkningsmodell för vargpredation på älg finns att se i bilaga 7.

Vuxna björnar utgör ca 50 % av en björnpopulation och vuxna björnars uttag kan vara sju till åtta älgar per år. Uttagets storlek från björn varierar med bytestätheten och sker främst på vår och sommar (Sand m fl. 2011 a,b).

Sammantaget är det främst älgkalvar som kommer att vara färre i älgpopulationer vid jaktstart i områden med rovdjursförekomst. I älgobsen kommer detta att visa sig genom att antalet kalvar per vuxet hondjur är relativt lågt, vilket då inte behöver betyda att älgstammens tillväxttakt är låg. Om den lokala älgpopulationen påverkas av både björn- och vargpredation är det inte säkert att det finns någon möjlighet till ett jaktligt uttag om älgtätheten understiger fem älgar per 1000 ha (Sand m fl. 2011 b). I det sammanhanget är det viktigt att beakta betydelsen av könkvot hos de produktiva djuren.

Samförvaltning av rovdjur och älg

Det är viktigt att rovdjur inventeras löpande samt att all relevant information rörande rovdjur som kan vara av intresse för älgförvaltningsgrupperna finns tillgänglig löpande och i god tid före lämplig avskjutning är bestämd.

Rovdjursförvaltningen ska också på ett enkelt och överskådligt sätt kunna ta del av information om älgpopulationernas förändringar. Rovdjursförekomst inom ett område får inte innebära att jaktinsatsen sänks till den grad att klövviltstammarna tillåts öka om det leder till oacceptabla skogsskador.

Skogen

Skogen är att betrakta som en nationell tillgång och en förnybar resurs som ska skötas så att den uthålligt ger en god avkastning samtidigt som den biologiska mångfalden bibehålls. Ny skog ska anläggas efter avverkning och lämpligt trädslag för ståndorten ska användas. Fodersituation och skogliga skador är bland de viktigaste beslutsunderlagen vid förvaltningen av älg. Enligt älgbetesinventeringar gjorda de senaste åren är skogsskadorna på tall och RASE (rönn, asp, sälg och ek) för höga i förhållande till de skogspolitiska målen i flera älgförvaltningsområden i Gävleborg, medan skadorna på gran är tolerabla.

Fodertillgång och klövvilt

Skogsbrukets omfattning, intensitet och metoder påverkar fodertillgången för klövviltet. Fodertillgången, främst tall, har en avgörande betydelse för vilka skador som uppstår vid en given storlek på älgstammen. Genom kunskap och medvetenhet kan skogsbruket upprätthålla och ibland öka foderproduktionen utan merkostnader. Skapandet av foder utanför det som möjliggörs genom skogsbrukets ordinära metoder är ofta förknippat med stora kostnadsökningar.

Trafik

Det finns i Sverige ett uttalat nationellt mål om att viltolyckorna i trafiken ska minska. Detta uppnås genom reglering av viltstammarnas storlek, planering av åtgärder inom jordbruk och skogsbruk samt trafiklösningar för att minska viltolycksrisken. Det är Nationella viltolycksrådet och dess regionala organisationer som i Sverige aktivt arbetar med dessa frågor. För uppdaterad statistik gällande viltolyckor i länet se www.viltolycka.se.

Målsättningar

De regionala målen omfattar älgstammens sammansättning, skogstillståndet samt trafikskador.

Älgstammen

Mål för älgstammen avser dess sammansättning. Målen nedan gäller inom länets inrättade älgförvaltningsområden och möjliggör lokala skillnader som följd av områdenas olika ekologiska förutsättningar.

- Tjurandelen av de vuxna älgarna i populationerna bör befinna sig inom intervallet 35-40 % beroende på hur stor rovdjurspredationen är, detta enligt älgobs.
- Normal produktion bör befinna sig inom intervallet 0,7 till 0,8 kalvar per vuxet hondjur, detta enligt älgobs. Högre predationstryck kan resultera i betydligt färre observerade antal kalvar per hondjur.
- Kalvandelen av den årliga avskjutningen bör vara inom intervallet 35-50 %, nivån påverkas av eventuell rovdjurspredation.
- Slaktvikten för kalvarna ska inte tillåtas minska från de senaste årens nivåer.

Skogen

Klöviltstammarna ska vara i balans med fodertillgången.

- Det ska vara möjligt att inom alla länets älgförvaltningsområden föryngra skogsmarken med för ståndorten lämpligt trädslag.
- Minst 7 av 10 föryngrade tallstammar ska vid 5 m höjd vara oskadade.
- Rönn, asp, sälg och ek ska kunna bli trädbildande där de är naturligt förekommande.

Genom älgbetesinventering (ÄBIN) på älgförvaltningsnivå mäts bland annat årliga färska skador. För att säkerställa att målet vid 5 m höjd ska kunna nås används ett nyckeltal för hur stora årliga färska skador som kan accepteras. Nyckeltalet för acceptabel färsk skada anges per älgförvaltningsområde och varierar med bonitet. Nyckeltalet bör som högst ligga inom intervallet 2-5% färska skador. Där det finns en serie av gjorda inventeringar kan ett treårs-medelvärde användas. Mer information om ÄBIN finns på www.skogsstyrelsen.se/abin.

Trafik

Det åligger älgförvaltningsgrupperna att, i dialog med de i älgförvaltningsområdet ingående jaktområdena, planera för en sådan avskjutning att viltolyckorna inom länets inrättade älgförvaltningsområden i möjligaste mån minskar.

Åtgärder

Här presenteras länsstyrelsens rekommendationer för älgjakten och förvaltningsstrategier samt förslag på beräkningsmodeller för avskjutningsmål. Dessa har tagits fram med syfte att vara vägledande i arbetet med att uppnå målsättningarna inom älgförvaltningen.

Rekommendationer för älgjakten

I avskjutningsmålen bör inriktningen vara att fälla lika många kalvar som vuxna. Kalvandelen i avskjutningsmålen kan behöva minskas i områden med hög rovdjurspredation samt vid tillfällen då älgstammen behöver sänkas kraftigt. Ett lågt kalvskytte är inget argument för att fälla färre vuxna. När älgstammen ska sänkas rekommenderas en kalvandelen på 40-45% och en andel vuxna hondjur på 55-60%. Om det finns rovdjurspredation i området kan det vara orimligt att uppnå 50% kalv i avskjutningen.

Ett bra mål för tjurkvot i en älgstam kan vara 35-40 %. Om det finns rovdjurspredation är det rimligare med en tjurkvot på 35% och om det inte finns rovdjurspredation är det rimligare med en nivå på 40%. Vid låga tjurkvoter ökar betydelsen av att stammen innehåller den andel stora och medelstora tjurar i populationen som är tillräcklig för att befrukta samtliga kor under den ordinarie brunsten (Mysterud m fl. 2002).

Förvaltningsstrategier

En lämplig jaktstrategi väljs för att nå de regionala målsättningarna för älgstammens sammansättning, skogstillståndet och trafikolyckor som nämnts tidigare. Jaktstrategier som varierar andelen kalv samt andelen tjurar och kor i det totala uttaget används generellt.

Kalvbeskattning

Andelen kalv i populationen styr mängden skottillfällen medan andelen kapitala älgar i populationen styr reproduktionen och mängden kött som kan tillgodogöras från jakten.

Är det särskilt önskvärt att jakten erbjuder många skottillfällen och att andelen kapitala djur är hög i den levande stammen bör andelen fälld kalv vara mycket hög, exempelvis 60-70%. Är det i stället önskvärt att jakten genererar mycket kött kan andelen kalv i uttaget minskas betydligt. En strategi med större uttag av kapitala älgar påverkar dock produktiviteten negativt. En älgstam med låg produktivitet medför att färre älgar kan fällas totalt.

Älgpopulationer som påverkas av rovdjur har färre kalvar per hondjur vid jaktstarten jämfört med om samma population inte skulle beskattas av rovdjur. En jaktstrategi kan då vara att fortsätta att fälla ungefär samma antal vuxna älgar men att reducera antalet kalvar i jaktuttaget, motsvarande det antal som rovdjuren beräknas ta.

Tjurbeskattning

Andelen tjur i uttaget av de vuxna älgarna kommer att påverka medelåldern för tjurarna och därmed också antalet kapitala tjurar. En hög medelålder hos tjurarna innebär troligen att kornas brunst påverkas positivt. Detta leder till att fler kalvar föds tidigt på året, vilket är till fördel för slaktvikten hos de kalvar som fälls. En något ojämn könskvot med fler kor än tjurar bland de vuxna djuren höjer produktiviteten i stammen. Ett vedertaget mått på könskvot är 40% tjur mätt i älgobs. Vid hög rovdjurspredation kan predationen kompenseras något genom att sänka tjurkvoten i syfte att höja produktiviteten. En älgstam med god produktivitet medför att fler älgar kan fällas.

Beräkning av avskjutningsmål

Beräkning av lämplig avskjutningsnivå utgår ifrån tillgänglig kunskap om den lokala älgstammens sammansättning och reproduktion. Älgobsen är utvecklad, testad och verifierad för att ta fram sådan kunskap (Eriksson & Wallin 1999). Viktigt att poängtera är att älgobsen ska användas för att påvisa trender över tid, med innebörden att förändringar ett enskilt år inte behöver betyda att det verkligen har skett en förändring av exempelvis stammens antal.

Reproduktionen är beroende av lokala födoresurser, stammens sammansättning och medelålder. Till detta tillkommer även de årliga variationerna i älgens livsmiljö. Älgobsen följer den verkliga reproduktionen i älgpopulationen väl (Eriksson & Wallin 1999).

I regel ligger den årliga tillväxttakten för vinterstammen inom intervallet 40-50 % (Eriksson & Wallin 1999). Vilken reproduktion inom detta intervall som ska väljas inom ett älgförvaltningsområde beror på vad tillgängligt underlag visar.

Exempel: En älgstam utan rovdjurspredation som har ca 0,8 kalvar per vuxet hondjur, 35-38 % tjur av de vuxna (enligt älgobs) och en kalvandel i avskjutningen på ca 5 0% under ett antal år, har sannolikt en hög årlig tillväxttakt på cirka 50 %.

Förutsatt att en god skattning av den lokala älgstammens reproduktion har gjorts kan även älgstammens täthet grovt uppskattas med hjälp av älgobsen. Detta genom att följa om älgstammen ökar, minskar eller håller sig på en jämn nivå över tiden (observationer/mantimme) i relation till den avskjutning som är gjord tillsammans med uttaget från rovdjur, trafik och övrig dödlighet. Informationen som detta ger är hur stor den totala dödligheten är i förhållande till det antal älgar som föds.

Exempel: Om älgobsen visar att älgstammens storlek håller sig på en jämn nivå med en total dödlighet på fyra älgar per 1000 hektar. Samtidigt indikerar älgobsen en årlig tillväxttakt på ca 50%. Det betyder att antalet älgar i vinterstam är ca åtta älgar per 1000 hektar.

I tillägg bör spillningsinventering och modellberäkningar, exempelvis Älgfrode, användas för att ge ytterligare stöd för att en viss avskjutning ska resultera i önskad täthet och sammansättning. Oavsett detta kommer det dock alltid att finnas osäkerheter för exempelvis rovdjurspredationens storlek, älgstammens täthet samt reproduktion och det kan vara svårt att säga vilken av dessa parametrar som har skattats fel. Korrigeringar efterhand är därför att förvänta. Med tiden kommer varje älgförvaltningsområde att hitta en lämplig nivå på olika indata, detta helt i linje med en adaptiv förvaltning.

Licensområdenas arealkrav i älgförvaltningsområdena beräknas som 1000 hektar delat med avskjutningen per 1000 hektar som är nödvändig för att nå älgförvaltningsområdets önskade älgtäthet. *Exempel: Om avskjutningsmålet inom älgförvaltningsområdet är 3,5 älgar per 1000 hektar måste licensområdet vara minst 286 hektar för att få skjuta en kalv. Arealkraven för vuxen älg är i normalfallet runt det dubbla.*

Åtgärder för att nå uppsatta mål

Varje älgförvaltningsområde och älgskötselområde sammanställer planer som specificerar utgångsläge, mål och planerade förvaltningsåtgärder. Mallar till dessa finns på länsstyrelsens hemsida. Det är viktigt att de förvaltningsåtgärder som väljs inom ett älgförvaltningsområde och älgskötselområde leder till att de satta, kortsiktiga och långsiktiga, målen uppfylls. Detta innebär att planerad avskjutningsnivå ska eftersträvas. För att detta ska vara möjligt kan det vara viktigt att göra avstämningar under jaktsäsongen. Vid behov kan omfördelning av älgar inom ett älgskötselområde krävas eller avlysningsjakt tillämpas. Det är upp till varje älgskötselområde att finna vilka åtgärder som är lämpliga. Om förutsättningarna för älgjakten förändras i stor omfattning kan det bli aktuellt att revidera planerna.

Systematisk observation

Det är älgförvaltningsgruppernas ansvar att verka för att nödvändiga inventeringar genomförs, sammanställs och analyseras.

SLU och Skogsstyrelsen har haft i uppdrag att lämna förslag på lämpliga inventeringsmetoder, så kallade basinventeringar. Dessa består av avskjutningsstatistik, älgobs, spillningsinventering, slaktvikt på älgkalvar, älgbetesinventering (ÄBIN) samt foderprognoser. Detaljer kring inventeringsmetoderna finns att läsa på SLU:s hemsida <http://www.slu.se/algforvaltning/> samt på www.skogsstyrelsen.se/abin

Genomförande av inventeringar

Inventeringar för älg och skog ska ske på älgförvaltningsområdesnivå i enlighet med SLU:s och Skogsstyrelsens manualer gällande inventeringar för adaptiv älgförvaltning inom älgförvaltningsområden. Anledningen till inventering på älgförvaltningsområdesnivå är att resultaten ska ge en bild av hur de olika älgstammarna ser ut.

Aktuella inventeringar för älg genomförs av ingående älgskötselområde i berört älgförvaltningsområde. Samtliga inventeringsmetoder är vetenskapligt framtagna och används nationellt.

Inventeringsplan för Gävleborgs län

Älgbetesinventering, ÄBIN

Länets totala inrättade ÄFO-areal inventeras i sin helhet under en tvåårsperiod. Det gemensamma skogsbruket, har från 2015 möjliggjort älgbetesinventeringar i hela landet med egen finansiering. Denna finansiering kan kompletteras med medel från markägarsidan eller älgvårdsfonder på länsnivå.

Spillningsinventering

Länets totala inrättade ÄFO-areal inventeras i sin helhet under en tvåårsperiod. Spillningsinventering ska genomföras minst samma år som ÄBIN. Fältarbetet bör utföras av personer som genomgått en utbildning med grunderna för inventeringen och tränat på de olika momenten i fältarbetet. Det är viktigt att spillningsinventering upprepas så att ett ÄFO kan se trender i älgpopulationens utveckling. Det går att söka bidrag till spillningsinventeringar och om särskilda skäl finns (se bilaga 1) kan även tätare inventeringar än tvåårsintervallet finansieras med medel ur älgvårdsfonden.

Älgobs

Värdena i älgobsen bygger på observerade älgar de sju första jakt dagarna för varje jaktlag, under de 30 första dagarna av älgjakten.

Slaktvikter på kalv

Kalvens viktutveckling fungerar som en indikator på älgstammens status och fodertillgången i området, då deras viktutveckling följer variationerna i den omgivande miljön. Att följa utvecklingen av kalvarnas slaktvikter årligen ger

data som beskriver djurens kondition för att till exempel kunna få en indikation om att betessituationen försämras eller förbättras inom området. Därav är det viktigt att väga fällda kalvar och även vuxna älgar om det är möjligt.

Utvärdering

Älgdata

Älgdata (www.aelgdata.se) syftar till att samla viktig information om älgstammen och dess påverkan på bland annat skog och trafik, vilket ska underlätta för en kunskapsbaserad adaptiv älgförvaltning. Älgdata är ett av älgförvaltningsgruppernas viktigaste verktyg. På Älgdata finns bland annat information om älgförvaltning och en karta över Sveriges jaktområden.

Den som är företrädare för ett älgjaktområde (älgskötselområde eller licensområde) ska inom 14 dagar efter att en älg har fällts rapportera detta i ett av de godkända rapporteringssystemen.

Anmälan om fälld älg kan göras i Älgdata eller i någon underapplikation till exempel Viltdata (www.viltdata.se), WeHunt (www.wehuntapp.com) eller Jaktrapport (www.jaktrapport.se). Varje jaktområde beslutar om hur anmälan sker men endast en av ovanstående system kan och får användas under samma jaktår.

Älgobs kan inte rapporteras direkt i Älgdata vilket innebär att jaktområden som ska rapportera älgobs måste använda Viltdata eller Jaktrapport. Slutrapportering av älgjakten sker dock alltid i Älgdata.

Inloggningsuppgifter till Älgdata skickas ut till företrädare för registrerade älgjaktområden. Det går även att logga in med BankID. Om inloggning sker via BankID går det inte att gå tillbaka och använda användarnamn och lösenord. BankID inloggningen är kopplad till jaktområdets företrädare.

Anmälan om fälld älg ska minst innehålla uppgifter om jaktområdets registreringsnummer, datum då djuret fälldes, djurets kön samt om det var en årskalv.

Uppföljning och samråd med viltförvaltningsdelegationen

I Gävleborgs län samråder länsstyrelsen för närvarande med viltförvaltningsdelegationen om inrättande av älgförvaltningsområden, fällavgift- och jakttider för älg, vad älgvårdsfonden ska finansiera samt hur stor del av ett behov eventuella bidrag ur älgvårdsfonden ska täcka. Länsstyrelsens viltförvaltningsdelegation i Gävleborg ska, som en del av uppföljningen av de länsvisa målen för skötseln av länets älgstammar, årligen granska och följa upp älgförvaltningsområdenas måluppfyllelse.

Vid behov ska dessa riktlinjer revideras och andra åtgärder som kan förbättra måluppfyllelsen föreslås. För mer information om viltförvaltningsdelegationen se bilaga 4.

Årliga samråd med angränsande län

Som en del i uppföljningen av älgförvaltningen och i enlighet med

Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt efter älg och kronhjort (NFS 2011:7) bör samråd med angränsande län ske årligen.

Samråd inom älgförvaltningsområden

Som en del i den adaptiva förvaltningen sker samråd mellan älgförvaltningsområdet och de ingående älgskötselområdena. Även samråd mellan älgskötselområden inom ett och samma älgförvaltningsområde förekommer.

Att vara adaptiv under pågående jakt

Om förutsättningarna för älgjakten förändras avsevärt kan det bli aktuellt att revidera en älgskötselplan. Det kan exempelvis vara att ett etablerat vargrevir försvinner, tillkommer eller att älgstammens sammansättning ändras. För att revidering av en skötselplan ska vara aktuell under pågående jaktsäsong förväntas att olika åtgärder för att nå målen vidtagits. Revidering bör föranledas av ett samråd där samtliga berörda jakträttsinnehavare samt fastighetsägare och viltvårdsområdesföreningar i området getts möjlighet att komma till tals. Samråd ska även hållas med älgförvaltningsgruppen och kan även behöva hållas med angränsande älgskötselområden. En reviderad älgskötselplan kommer alltid att granskas utifrån godkänd älgförvaltningsplan.

Revidering av en eller flera planer inom ett älgförvaltningsområde kan initieras av älgförvaltningsgruppen.

Om revidering av en älgskötselplan är omfattande kan det innebära att älgförvaltningsplanen först behöver revideras. Detta på grund av att älgskötselplanen alltid ska bidra till att älgförvaltningsplanens mål uppfylls.

För att förhindra allvarlig skada, på exempelvis gröda och skog, utöver den ordinarie jakttiden på älg kan en ansökan om skydds jakt på älg lämnas in. Riktlinjer för skydds jakt på älg finns i bilaga 8.

Referenser

- Ericsson, G. & Wallin, K. 1999. Hunter observations as an index of moose population parameters. *Wildlife Biology* 5:177-185
- Mysterud, A. et al. 2002. The role of males in the dynamic of ungulate populations. *Journal of Animal Ecology* 71, 907-915.
- Sand m fl. 2011a. Flera jägare på älgpopulationen – predationsmönster hos varg och björn. Fakta skog, Rön från Sveriges lantbruksuniversitet nr 25
- Sand m fl. 2011b. Strategier för beskattning av älg, med och utan rovdjur. SLU rapport
- Sand m fl. 2011c. Ekosystemaspekter på älgförvaltning med stora rovdjur. SLU rapport.

Bilaga 1. Riktlinjer för bidrag ur älgvårdsfonden

Allmänt

Älgförvaltningen finansieras genom intäkter i form av fällavgifter och avgifter för registrering av älgjaktområden. Intäkterna tillförs älgvårdsfonden, varefter ersättning för kostnaderna för förvaltningen betalas ut som bidrag ur fonden. Bidrag ur älgvårdsfonden ges till inventeringar, upprustning av älgskyttebanor samt för informationsinsatser med anknytning till älgförvaltningen. Det aktuella regelverket för älgavgifterna samt hur bidrag ur älgvårdsfonden får ges återfinns i 52 a – 52 d §§ Jaktförordningen (1987:905) och 32 – 42 §§ Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt efter älg och kronhjort (NFS 2011:7).

Riktlinjerna enligt nedan gäller för älgförvaltningsområden inrättade av Länsstyrelsen i Gävleborg vilka därmed berör delar av angränsande län.

Bidrag till älginventeringar

Till en spillningsinventering utgår vartannat år maximalt 20 000 kronor/ älgförvaltningsområde eller delområde i bidrag.

Vid särskilda fall kan årligt bidrag betalas ut till spillningsinventering. Särskilda skäl för årlig inventering kan vara ändrad förekomst av rovdjur i området, plötsliga sjukdomsutbrott eller stor osäkerhet om älgstammens storlek på grund av andra faktorer. De särskilda skälen skall motiveras väl.

I älgförvaltningsområden som är större än 200 000 ha har älgförvaltningsgruppen möjlighet att dela in älgförvaltningsområdet i delområden som är minst 100 000 ha stort. Ett delområde kan bestå av ett eller flera älgskötselområden eller på annat sätt avgränsas geografiskt. Delområdena ska utformas på sådant sätt att de lika över tid, vilket möjliggör att resultatet kan följas upp under en längre tidsperiod.

Ansökningar gällande bidrag för andra inventeringar bedöms från fall till fall och beslutas efter samråd med viltförvaltningsdelegationen.

Bidrag till skjutbanor

Länsstyrelsen avsätter årligen 200 000 kronor ur länets älgvårdsfond till bidrag för upprustning och anläggning av älgskyttebanor. Summan för bidrag till älgskyttebanor kan ackumuleras över år om avsatt årligt belopp ej utbetalas. Inkommer ansökningar som överskrider avsatt belopp behandlas dessa i mån av medel.

Beslut om bidrag till älgskyttebana ska föregås av att sökande genom utredning visar banans läge i förhållande till angränsande (befintliga och/eller planerade) banor samt den aktuella banans betydelse för skytteverksamheten. Bidrag utbetalas endast mot uppvisande av styrkta verifikationer. Ett beslut om bidrag till älgskyttebana är giltigt i två år från beslutsdatum.

Regler för bidrag till älgskyttebanor

För upprustning av älgskyttebana utgår bidrag om 50 % av beräknad kostnad, dock max 100 000 kronor.

För anläggning av älgskyttebana utgår bidrag om 50 % av beräknad kostnad, dock max 200 000 kronor.

Bidrag övrigt

Till exempelvis informationsinsatser som berör älgförvaltningen utgår årligen maximalt 50 000 kr i bidrag.

Bilaga 2. Karta över Gävleborgs läns inrättade älgförvaltningsområden

Figur 4. Karta över älgförvaltningsområden i Gävleborgs län.

Bilaga 3. Inrättande av älgförvaltningsgrupper

Länsstyrelsen ska inrätta en älgförvaltningsgrupp för varje älgförvaltningsområde. Om ett älgförvaltningsområde berör fler än ett län, ska älgförvaltningsgruppen för området inrättas av länsstyrelsen i det län där älgförvaltningsområdet inrättats. En älgförvaltningsgrupp ska bestå av sex ledamöter, varav tre utses efter förslag av markägarnas organisationer och tre efter förslag av jägarnas organisationer. Till ordförande i älgförvaltningsgruppen ska länsstyrelsen utse en av de ledamöter som företräder markägarintresset. Länsstyrelsen eftersträvar jämn könsfördelning i älgförvaltningsgrupperna.

För att minska de administrativa kostnaderna kan det vara lämpligt att en och samma älgförvaltningsgrupp styr fler än ett älgförvaltningsområde. För vissa älgförvaltningsområden inrättas därför en gemensam älgförvaltningsgrupp.

Älgförvaltningsgrupper i Gävleborgs län

- Södra Gästrikland och Furuвик
- Ödmården
- Hamrångefjärden
- Öster Ljusnan och Långvind
- Ljusnan-Voxnan
- Ljusdal-Ramsjö
- Norra Hälsingland och Strömsbruk

Älgförvaltningsgruppen ska upprätta en älgförvaltningsplan för området. Planen ska fastställas av länsstyrelsen. Om älgförvaltningsgruppen inte är enig om ett beslut ska omröstning ske. Vid omröstning ska den mening gälla som omfattas av mer än hälften av ledamöternas röster, vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.

Bilaga 4. Aktörer och databaser

Aktörer inom älgförvaltningen

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen har ett viktigt uppdrag som regional myndighet för jakt och vilt. Myndigheten ansvarar för avvägningen av de olika samhällsintressena som berörs av älgförvaltningen. Det är länsstyrelsens uppgift att nationella mål implementeras i länet samtidigt som hänsyn ska tas till regionala förhållanden och förutsättningar.

När det gäller älgförvaltningen ansvarar länsstyrelsen för:

- Registrering av områden för älgjakt.
- Tilldelning av älgar för inrättade licensområden.
- Inrättande och ändring av gränser av älgförvaltningsområden.
- Inrättande och ändring av gränser av älgskötselområden.
- Granskning och godkännande av förvaltningsplaner för inrättade älgförvaltningsområden.
- Granskning och godkännande av älgskötselplaner för registrerade älgskötselområden.
- Tillsättande och arvodering till ledamöter i länets älgförvaltningsgrupper.
- Att inrapportering och betalning av fällda älgar genomförs.
- Bidragsansökningar om medel ur älgvårdsfonden.
- Prövningar gällande inkomna skydds jaktansökningar på älg.

Länsstyrelsen är även föredragande i viltförvaltningsdelegationen för vissa ärenden som rör älgförvaltningen till exempel övergripande regionala riktlinjer, fällavgifter och jakttider.

Viltförvaltningsdelegationen

I varje län ska det enligt förordning 2009:1474 finnas en viltförvaltningsdelegation som ska arbeta med frågor rörande viltförvaltningen inom länet. Delegationen ska besluta om övergripande riktlinjer för viltförvaltningen, skötsel av älgstammen och i förekommande fall för skötsel av hjort och vildsvinsstammarna, licensjakt och skydds jakt inom länet samt bidrag och ersättning enligt viltskadeförordningen (2001:1724). Respektive läns landshövding är ordförande och i delegationen ska ingå politiska företrädare och representanter från de intressegrupper som berörs av viltförvaltningen. Till delegationen kan särskild expertkompetens adjungeras

Älgförvaltningsgrupper

Inom varje älgförvaltningsområde har en älgförvaltningsgrupp det övergripande ansvaret. Älgförvaltningsgruppen består av tre representanter vardera för markägar- respektive jägarintresset vilka tillsätts av länsstyrelsen. Ordförande ska alltid vara en markägarrepresentant som vid oenighet mellan parterna har den avgörande rösten. Älgförvaltningsgruppen tar gemensamt fram en treårig älgförvaltningsplan för sitt älgförvaltningsområde.

De ska även komma med skriftliga synpunkter för de skötselplaner älgskötselområdena föreslår. Gruppen ansvarar även för att föreslå, inhämta, sammanställa samt analysera inventeringar om älgstammen. De ansvarar även för att inhämta information om foderprognoser, älgskador på areell näring, trafikolyckor med älgar samt stora rovdjurs predation av älg. Gruppen ska så långt som möjligt samordna förvaltningen inom älgförvaltningsområdet genom årliga samråd. Vidare ska gruppen föreslå den minsta areal som krävs för att få fälla en årskalv samt den minsta areal som krävs för att få fälla en vuxen älg. Dessa förslag ska lämnas till länsstyrelsen som tar beslut om registrering av licensområden.

Skogsstyrelsen

Skogsstyrelsen är förvaltningsmyndighet för frågor gällande skogsbruket och har i uppgift att verka för att landets skogar vårdas och brukas på ett sådant sätt att de beslutade målen för skogspolitiken uppnås. Skogsstyrelsen kan vid behov ge rådgivning om viltanpassad skogsskötsel, bistå vid skydds jaktärenden samt yttra sig över förvaltningsplaner. De ansvarar även för utbildningar om bland annat ÄBIN.

Utöver detta kan de adjungeras för att bidra med expertkompetens i exempelvis viltförvaltningsdelegationen, älgförvaltningsgrupper, arbetsgrupper eller vid olika samråd.

Naturvårdsverket

Naturvårdsverket är sektorsansvarig myndighet för jakt och vilt och har, med stöd i jaktförordningen, utfärdat föreskrifter och allmänna råd om administrationen av jakt efter älg, kronhjort och stora rovdjur m.m. (NFS 2002:19). Naturvårdsverket är även prövande instans vid överklaganden av beslut om exempelvis jakttidens längd och skydds jakt.

Nationella viltolycksrådet

Nationella viltolycksrådet är ett rikstäckande nationellt samarbetsorgan där flera myndigheter och organisationer ingår. En av rådets huvuduppgifter är att upprätthålla en fungerande viltolycksorganisation för exempelvis eftersök av trafikskadat vilt, däribland älg. Rådet uppdaterar regelbundet statistik över viltolyckor för respektive viltart i landet.

Intresseorganisationer

Svenska Jägareförbundet, Jägarnas Riksförbund, Lantbrukarnas Riksförbund och Svenska Rovdjursföreningen är exempel på organisationer som har intresse i och påverkas av älgförvaltningen. Svenska Jägareförbundet har ett uttalat ansvar för utbildningen av aktiva inom älgförvaltningen. De kan bistå älgförvaltningsgrupperna i deras arbete med att årligen tolka inventeringsresultat gällande bland annat älgstammens täthet och sammansättning samt föreslå förvaltningsstrategier.

Förvaltningsdomstolen

Förvaltningsdomstolen är prövande instans vid överklaganden av beslut om registrering av område för älgjakt samt vid beslut om avregistrering av registrerat område för älgjakt.

Databaser som berör älgförvaltningen

Rovbase

Rovbase är en databas som samlar information om björn, järv, varg, lodjur och kungsörn. Databasen används av bland annat av Naturvårdsverket. Rovbase innehåller information om rovdjursobservationer, skador av rovdjur på tamdjur och ren samt fällda rovdjur. Det går att ta del av uppgifter från rovdjursförvaltningen i form av kartor, tabeller och grafer. Rovbase är öppet för allmänheten och i databasen finns uppgifter från både Sverige och Norge. Datasetet från Sverige är idag begränsat men kommer att fyllas på efterhand.

Skandobs

Skandobs är ett nytt skandinaviskt rapporteringssystem där allmänheten kan rapportera observationer av björn, järv, lodjur och varg. Syftet är att Skandobs ska underlätta att rapportera rovdjursobservationer och öka allmänhetens medverkan och delaktighet i rovdjursinventeringarna i Skandinavien.

Viltdata

Viltdata ägs och administreras av Svenska Jägareförbundet och är en del av förbundets Jakt- och Viltvårdsuppdrag gällande viltövervakning och klövviltförvaltning. På viltdata finns statistik över observationer, avskjutning och biologiska data för olika viltarter. För att få en indikation på hur björnstammen har förändrats över tid finns det statistik över björnobs på viltdata. Björnpredation är en viktig del att ta hänsyn till i älgförvaltningen.

Bilaga 5. Hållpunkter för älgjaksåret

Januari

- Senast 31 januari ska ansökan om registrering/ändring av område för älgjakt vara länsstyrelsen tillhanda.
- Älgjakten avslutas 31 januari.

Februari

- Senast 14 februari ska älgjakten ska slutrapporteras på Älgdata.
- Senast 14 februari ska fällavgifterna vara betald till länsstyrelsen.
- Älgskötselområden har samråd med berörda fastighetsägare, jakträttshavare och viltvårdsområdesföreningar.

Mars

- Älgförvaltningsgrupper har samråd med älgskötselområden.
- Mötesprotokoll från älgförvaltningsgrupperna skickas in till länsstyrelsen.
- Preliminär karta över länets vargrevir tas fram.
- Älgförvaltningsplaner skickas in till länsstyrelsen.
- Älgskötselplaner skickas till älgförvaltningsgruppen för granskning. Viltförvaltningsdelegationen följer upp älgförvaltnings- och älgskötselområdenas måluppfyllelse.
- Länsstyrelsen beslutar om brunstuppehåll och fällavgifter på älg.

April

- Fortsatta samrådsmöten mellan älgskötselområden och älgförvaltningsgrupper.
- Älgskötselplaner skickas in till länsstyrelsen efter granskning av älgförvaltningsgruppen.

Maj

- Länsstyrelsen skickar ut tilldelningsbeslut till registrerade licensområden.

Juni

- Resultat från ÄBIN, spillningsinventering och foderprognoser.
- Länsstyrelsen utbetalar arvode, traktamente och reseersättning till älgförvaltningsgrupperna.
- Beslut om registrering av älgjaktområde som går sökande emot ska vara denne tillhanda senast första måndagen i juni för de ansökningar som avser områden med jaktstart i september.
- Om det finns särskilda skäl utifrån nytt inventeringsresultat kan älgförvaltnings- och älgskötselplaner revideras och lämnas in till länsstyrelsen för ny handläggning.

Juli

- Beslut om registrering av älgjaktområde som går sökande emot vara denne tillhanda senast 8 i juli för de ansökningar som avser områden med jaktstart i oktober.

Augusti

- Beslut om registrering av älgjaktområde ska vara den sökande tillhanda senast 1 augusti för de ansökningar som avser områden med jaktstart i september.

September

- Beslut om registrering av område för älgjakt ska vara den sökande tillhanda 8 september för de ansökningar som avser områden med jaktstart i oktober.
- Jakten börjar 1 september i älgförvaltningsområdena Norra Hälsingland, Strömsbruk, Ljusdal-Ramsjö, Ljusnan-Voxnan, Öster Ljusnan, Långvind och Ödmården.

Oktober

- Jakten börjar 8 oktober i älgförvaltningsområdena Hamrångefjärden, Södra Gästrikland och Furuviik.

November

- Länsstyrelsen gör en första översyn av antalet fällda älgar relaterat till uppsatta mål för innevarande jaktår.
- Mötesprotokoll från älgförvaltningsgrupperna skickas in till länsstyrelsen, protokollen ligger till grund för eventuella ersättningar.

December

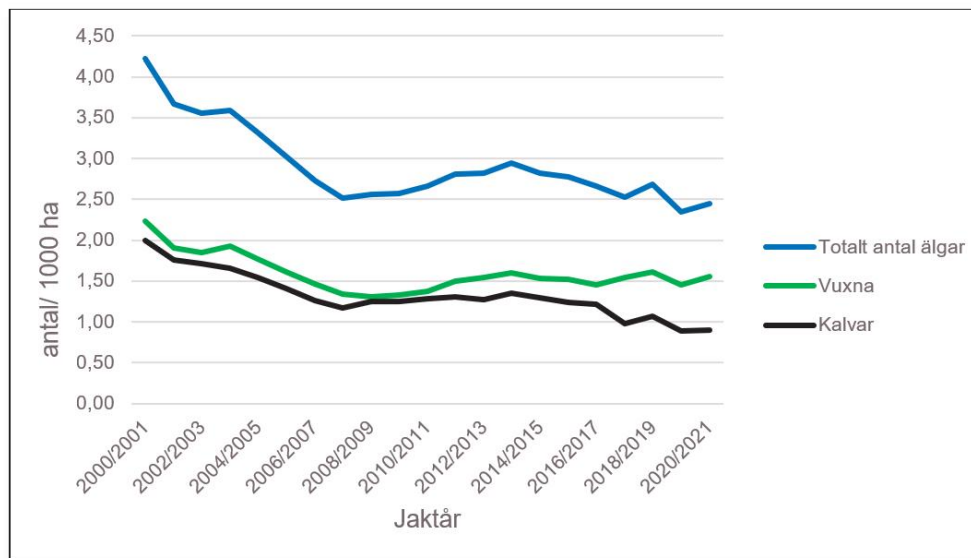
- Länsstyrelsen utbetalar arvode, traktamente och reseersättning till älgförvaltningsgrupperna.

Bilaga 6. Älgstammens historiska utveckling i Gävleborgs län

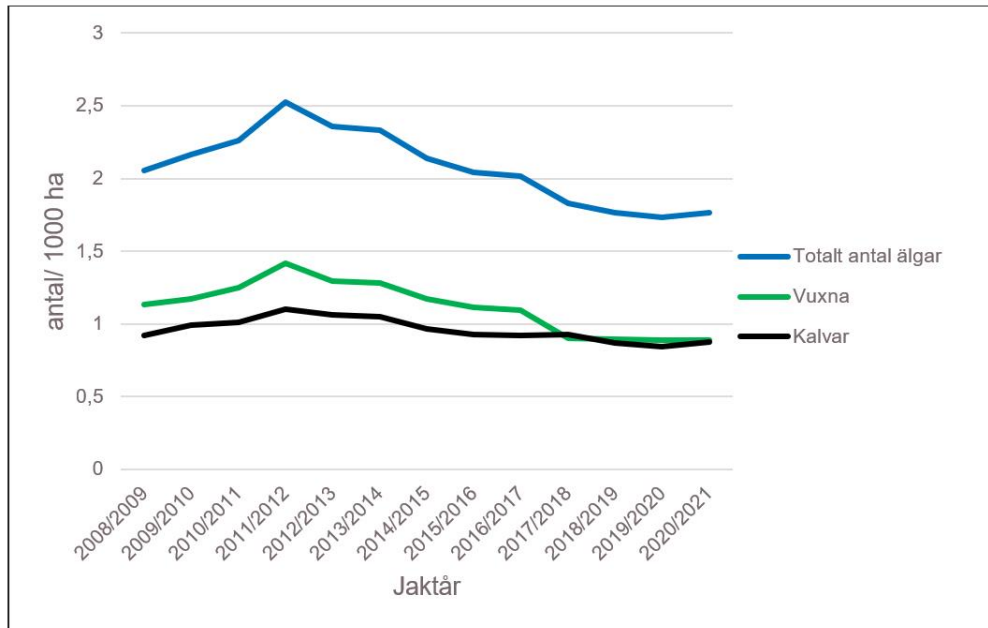
För närvarande, 2020/2021, fälls årligen runt 5000 älgar inom Gävleborgs län varav cirka 37 % utgörs av kalv. Detta motsvarar en avskjutning på ca 2,5 älgar per 1000 ha.

Avskjutning

Den historiska avskjutningskurvan för länet följer i stort avskjutningskurvan för hela landet, där stammen i början av föregående sekel var tämligen svag för att kulminera under mitten av 80-talet. När det fälldes som mest älg i länet var avskjutningen högst i landet med ca tio älgar per 1000 hektar. Det minskade sedan relativt snabbt till dagens nivåer. Förändringen i avskjutningsnivån mellan dessa olika tidpunkter är den största i landet. Troligen beror förändringen på en kombination av en minskad foderproduktion, rovdjurspredation och ett ökat jakttryck, men det är svårt att veta säkert.

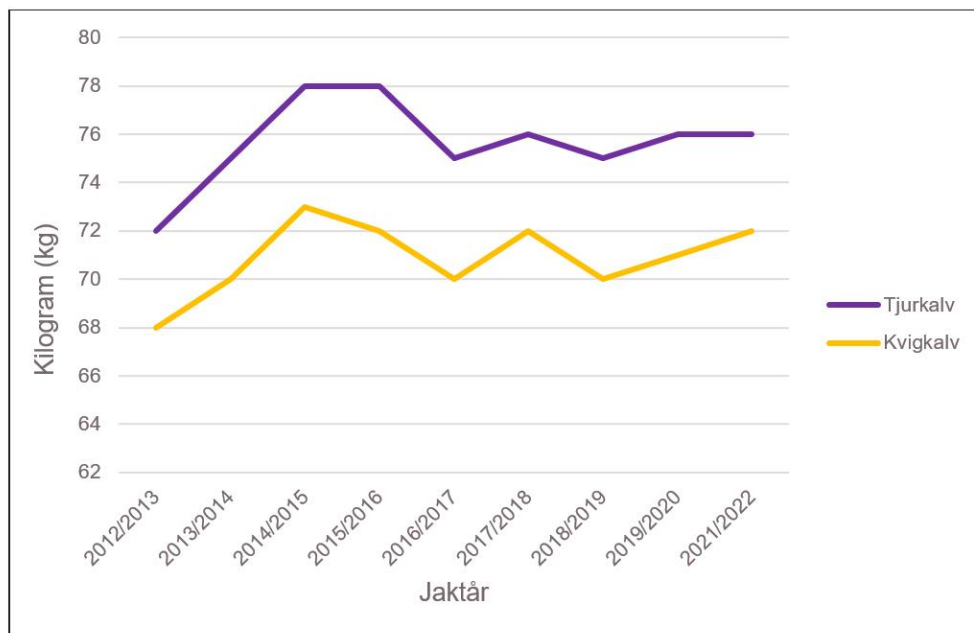
Figur 5. Historisk avskjutning i antal per 1000 hektar för Gävleborgs län, totalt samt fördelat på vuxna och kalvar.

Figur 6. Historisk avskjutning i antal per 1000 hektar nationellt, totalt samt fördelat på vuxna och kalvar.

Slaktvikter på kalv

För de älgförvaltningsområden som har följt kalvarnas viktutveckling ligger slaktvikten i regel runt 73 kilo.

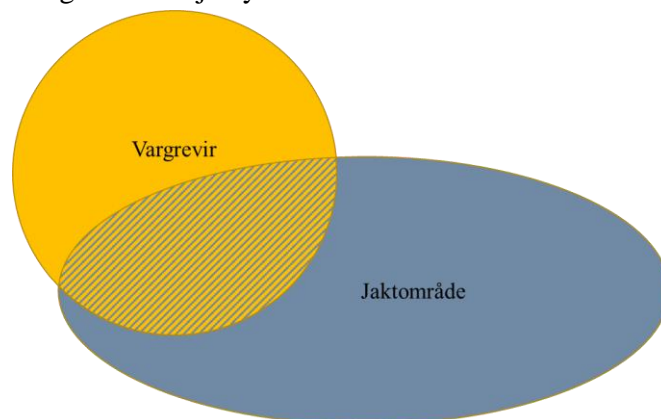

Figur 7. Slaktvikter på kalv fr.o.m. jaktåret 2012/2013 fördelat på tjurkalv respektive kvigkalv.

Bilaga 7. Beräkningsmodell vargpredation på älg

För att beräkna vargrevirens påverkan på älgpopulationen är det viktigt att känna till ett flertal faktorer. Faktorerna det brukar talas om är listade nedan och där framgår även hur mycket varje faktor spelar in. Faktorerna är graderade från noll (0) till fyra (4) där noll (0) motsvarar ingen påverkan och fyra (4) stor påverkan. Generellt tar ett revir i medel 66 älgar under perioden juni-september och 54 älgar under perioden oktober-maj, dvs. 120 älgar under ett år. Av dessa är ca 70 % kalvar.

- **Täthet av alternativa bytesdjur (4):** Om tätheten av andra, mer lättfångade, bytesdjur som exempelvis rådjur är hög kommer vargarna slå fler sådana byten än älgar. Alternativa bytesdjur är därför viktiga att ha i åtanke.
- **Täthet av varg och vargrevirets storlek (3):** Hur många revir som finns och hur stora reviren är påverkar predationen på älg. Då ett medelstort vargrevir fäller samma antal älgar som både ett större eller ett mindre vargrevir (Sand m fl. 2011 a,b) kommer flera små revir i ett område påverka älgstammen mer än om det varit ett stort revir som täckt hela området.
- **Täthet av älg (3):** Ju fler älgar i ett område desto mindre påverkan gör ett vargrevir på den totala älgstammen. Eftersom ett vargrevirs uttag är relativt konstant påverkas en liten älgstam mer än en större.
- **Predationstakt (1):** Hur ofta en varg fäller en älg. Denna faktor påverkar i sig själv inte den totala predationen nämnvärt utan beror till stor del av övriga faktorer.
- **Vargarnas flockstorlek (0):** Har ingen påverkan på predationstrycket, ett par vargar fäller lika många älgar som en flock med sju vargar. Det enda som är föränderligt är nyttjandet av bytet. Ju fler vargar i flocken, desto högre nyttjandegrad av varje byte.

- Även tätheten av björn i området kan påverka vargens predation på älg samt det möjliga mänskliga jaktuttaget.

Utöver dessa faktorer är det viktigt att veta hur stor del av vargreviret som ligger inom älgjaktområdet samt hur stor del av älgjaktområdet som berörs av vargrevir. Exempelvis kan 30 % av ett vargrevirs utbredning ligga inom ett jaktområde och det täcker 25 % av jaktområdets yta. Det streckade området i figuren nedan är alltså den del av vargreviret som sammanfaller med jaktområdet.

Bilaga 8. Riktlinjer för skydds jakt på älg

Jakttiden på älg är generös varför de flesta problem bör kunna lösas genom en planerad och riktad avskjutning samt god framförhållning under befintlig jakttid. Den lokala älgstammens täthet ska således inte regleras genom skydds jakt. Skydds jakt är det slutgiltiga alternativet som ska användas först när andra preventiva metoder visat sig verkningslösa.

Regelverk

Om det inte finns någon annan lämplig lösning och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde kan länsstyrelsen, enligt 23 § Jaktförordningen (1987:905), ge tillstånd till skydds jakt på älg för att förhindra allvarlig skada på exempelvis gröda och skog.

Enligt bilaga 4 i Jaktförordningen (1987:905), får skydds jakt ske utan beslut från länsstyrelsen på älgkalv som uppträder vid fält med oskördad gröda om det behövs för att förebygga skada. Sådan skydds jakt är tillåten från den 1 augusti till älgjaktsens början.

Ärendets gång

En ansökan om skydds jakt görs via e-tjänsten på länsstyrelsens hemsida eller på blanketten för skydds jakt. Om ansökan avser skada på skog ska en skogsskadeinventering bifogas till ansökan.

En skogsskadeinventering ska innehålla uppgifter om arealen skogsplanteringar i betningsmogen ålder, Den totala arealen betesskadat område samt omfattningen av färska betningsskador.

När ansökan inkommer till länsstyrelsen ska den registreras och därefter påbörjas handläggning. Länsstyrelsens handläggare begär in kompletterande uppgifter om något saknas. När ansökan anses som komplett skickas den av länsstyrelsen till berörd älgförvaltningsgrupp för att inhämta deras yttrande på ansökan.

I den samlade bedömningen som ligger till grund för länsstyrelsens beslut tas också hänsyn till hur berört älgjaktområde har utnyttjat sin tilldelning, hur stor älgstam som området hyser (förutsatt att denna information finns), vilken tidpunkt på året ansökan inkommer till länsstyrelsen samt om det finns uppgifter om att det rör sig om samma individer som uppehåller sig i området.

Länsstyrelsen följer alltid upp hur skydds jakten har gått och därför villkoras alltid besluten med att sökande ska rapportera tillbaka efter avslutad jakt.

Länsstyrelsens rapporter 2021

- 2021:1 FAS 3 - Efterarbetet - När räddningsinsatsen har avslutats
- 2021:2 Bottenvegetations-inventering och naturvärdesbedömning i Enångersfjärden och Njutångersfjärden
- 2021:3 Utvärdering av Åtgärdsprogram för miljömål 2014 - 2020 och överenskommelser
- 2021:4 Inventering av stora rovdjur i Gävleborgs län 2020/2021
- 2021:5 Analys av bostadsmarknaden i Gävleborg 2021
- 2021:6 Fisk och fiskbiotoper vid planerad familjebadplats i Gavleån - Boulognerskogen Gävle
- 2021:7 Förvaltningsplan för älg inom Gävleborgs älgförvaltningsområden - Uppdaterad 2021

Länsstyrelsen Gävleborg
Rapportnummer: 2021:7
ISSN: 0284-5954

Länsstyrelsen Gävleborg ansvarar för att beslut från riksdag och regering genomförs samt att samordna den statliga verksamheten i länet. Vi är en kunskapsorganisation som arbetar tvärsektoriellt med flera olika sakfrågor från landsbygdsutveckling, miljömålen, biologisk mångfald och djurskydd till flykting- och integrationsfrågor hållbar samhällsplanering och krisberedskap.

Vår värdegrund bygger på tre ord, handlingskraft, professionalitet, och förståelse och ska genomsyra allt vi gör på alla nivåer.

Länsstyrelsen
Gävleborg